

Ali omrežnina zadošča potrebam zelenega prehoda?

9. Strateška konferenca elektrodistribucijskih podjetij Republike Slovenije
Ljubljana, 03.04.2025
Direktor družbe ELES, d. o. o.
mag. Aleksander Mervar

EUROSTAT : OMREŽNINA 2023

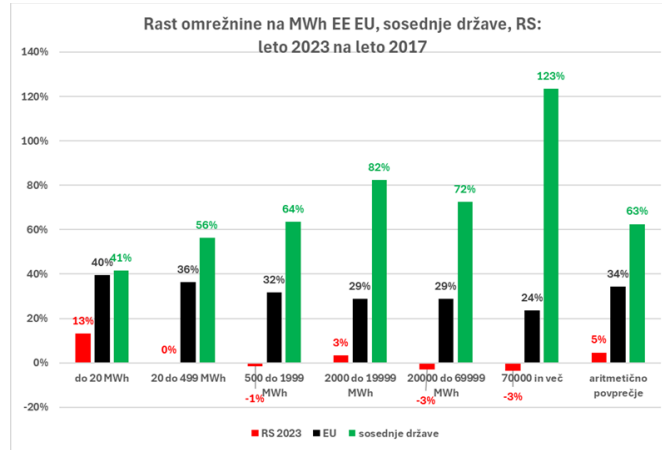
EUROSTAT 2023: negospodinjiski odjem strošek omrežnine							
	do 20 MWh	20 do 499 MWh	500 do 1999 MWh	2000 do 19999 MWh	20000 do 69999 MWh	70000 in več	vse
razvrstitev najcenejši...najdražji	9/27	7/27	2/27	2/27	3/27	7/26	2/27
EU27 : RS -100%	36,26%	43,08%	73,46%	80,52%	93,94%	77,11%	57,73%
sosednje države : RS -100%	11,82%	49,67%	112,68%	131,98%	177,02%	209,64%	84,66%

EUROSTAT 2023: gospodinjstva omrežnina						
	do 1000 kWh	1000 do 2499 kWh	2500 do 4999 kWh	5000 do 14999 kWh	15000 in več kWh	vse
razvrstitev najcenejši...najdražji	14/27	15/27	10/27	10/27	10/27	7/27
EU27 : RS -100%	31,64%	24,28%	26,42%	23,37%	16,55%	32,07%
sosednje države : RS -100%	-29,73%	-26,04%	-17,09%	-8,84%	-6,15%	-10,58%

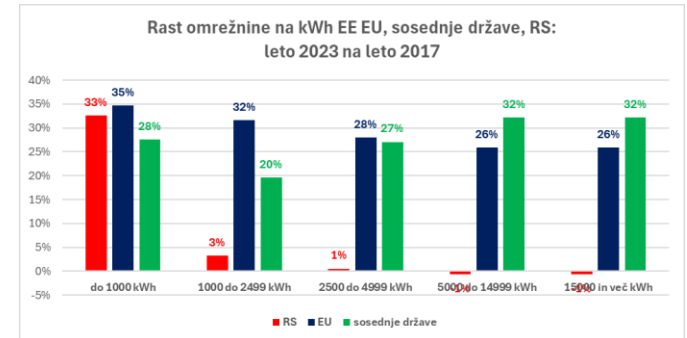

EUROSTAT: PRIMERJAVA RASTI OMREŽNINE LETO 2023 GLEDE NA LETO 2017

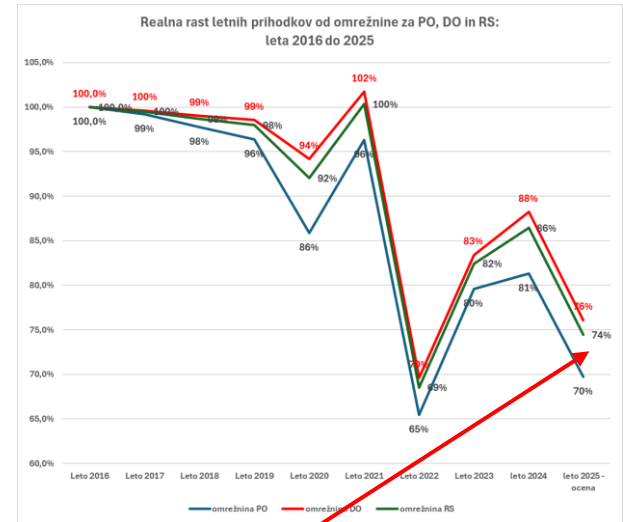
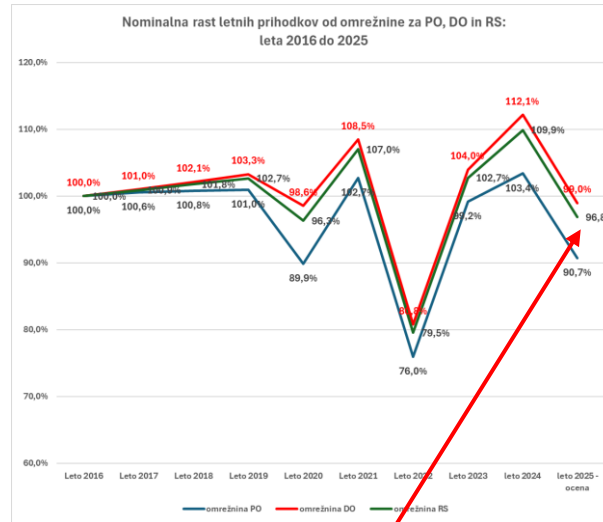
NEGOSPODINJSKI ODJEM

GOSPODINJSKI ODJEM

NOMINALNA IN REALNA RAST LETNIH PRIHODKOV OMREŽNINE V RS: 2017 DO 2025

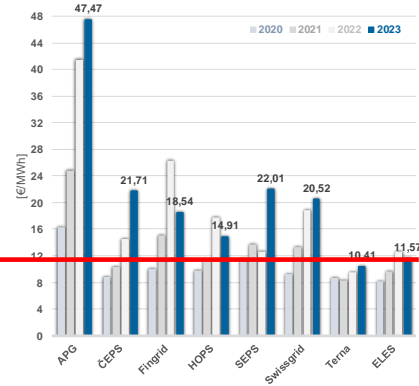

- Inflacija v letih 2016 do 2025 (za leto 2025 – spomladanska napoved 2025 UMAR) je 30%!
- Letni omrežninski prihodki leta 2025 (nova metodologija) bodo nominalno nižji za 3,2%, realno pa nižji za kar 26% glede na leto 2016!
- Samo prenosno omrežje ELES se je v teh letih povečalo za več 40%!

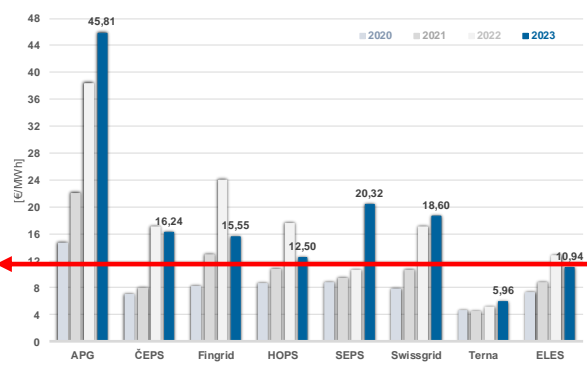

PRIMERJALNE ANALIZE ELES

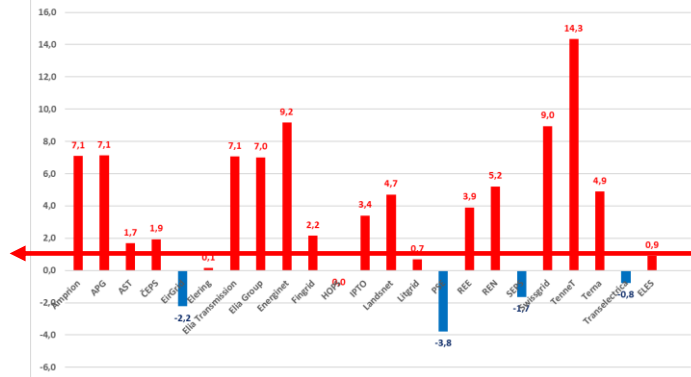
Poslovni prihodki na preneseno EE [€/MWh]

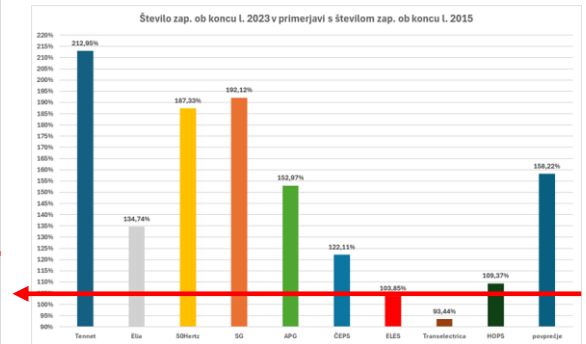
Poslovni odhodki na preneseno EE [€/MWh]

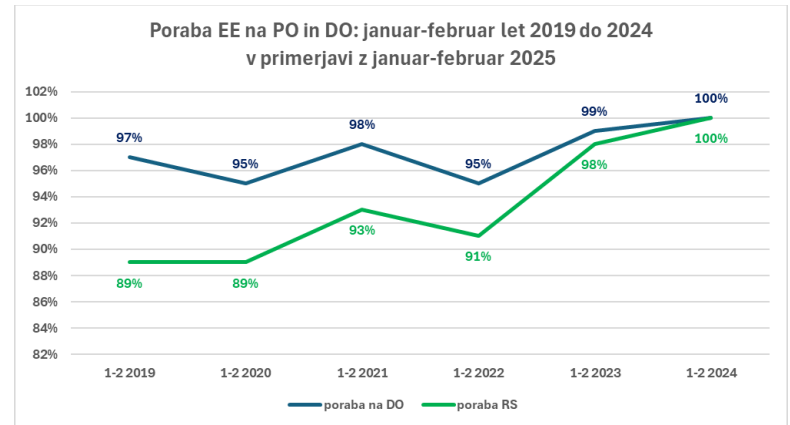
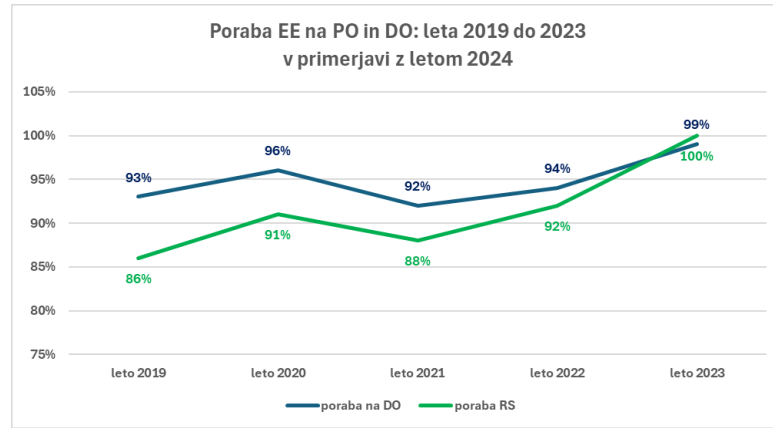
Količniki relative zadolženosti na dan 31.12.2023

Število zap. ob koncu L. 2023 v primerjavi s številom zap. ob koncu L. 2015

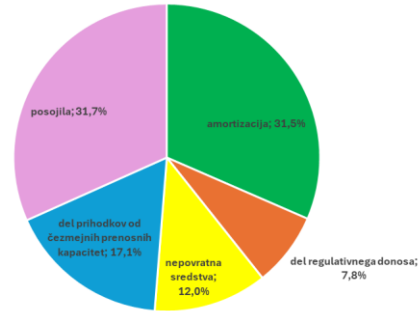
PORABA EE V RS: LETA 2019 DO 2025

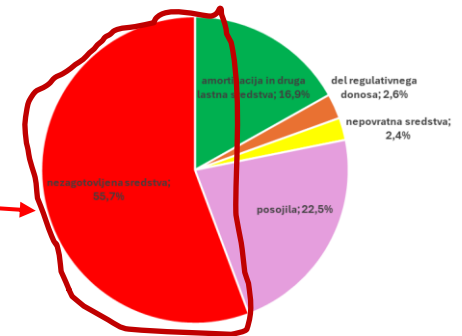
**Viri financiranja
10 letnih razvojnih načrtov
2025-2034:
ELES in EDPji**

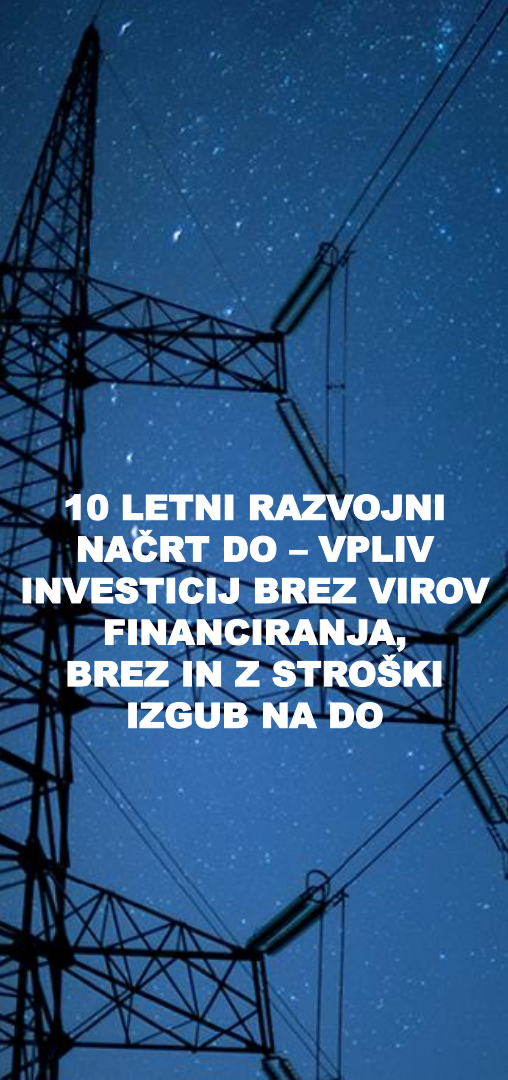
ELES: projekcija virov financiranja investicij v letih 2025 - 2034
(1.210 mio EUR)

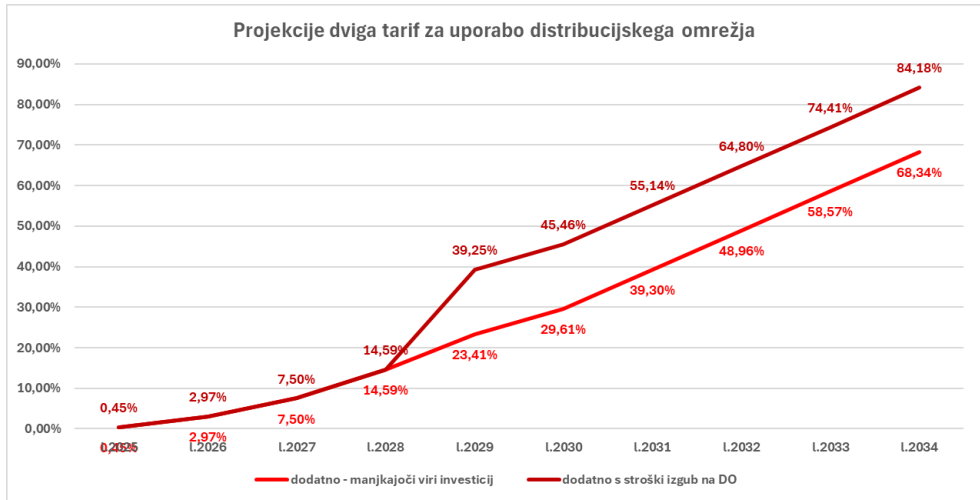
EDPji v tem trenutku nimajo zagotovljenih za 2,2 milijarde EUR za financiranje investicije!

EDPji: projekcija virov financiranja investicij v letih 2025 - 2034
(3.949 mio EUR)

**10 LETNI RAZVOJNI
NAČRT DO – VPLIV
INVESTICIJ BREZ VIROV
FINANCIRANJA,
BREZ IN Z STROŠKI
IZGUB NA DO**

NEKATERI SI ŽELIJO STARO METODOLOGIJO!	
omrežninski prihodki RS leto 2023: stara metodologija	373.697.668 €
ocena omrežninskih prihodkov leta 2025: nova metodologija	352.774.400 €
razlika	-20.923.268 €
razlika v %	-5,60%

PLANI IN PROJEKCIJE OMREŽNINSKIH PRIHODKOV V RS ZA LETO 2025

Omrežninski prihodki v RS leto 2025: ELES in EDPji				
	Odločba Agencija za energijo	ELES plan 2025	ELES ocena 12/2024	ELES ocena 3/2025
Planirano/ocene za leto 2025		398.229.046 €	397.195.385 €	367.958.356 € 352.774.400 €
Nominalna razlika glede na Odločbo Agencije za energijo			-1.033.660 €	-30.270.690 € -45.454.645 €
Razlika v % glede na Odločbo Agencije za energijo			-0,26%	-7,60% -11,41%

- Vrednosti iz SN ELES in RO Agencije sta skoraj enaki.
- Ocena 2025 vsebuje tudi 3,5 mio EUR letnih prihodkov od ČHE Avče.
- Bistvena razlika je med oceno za leto 2025 (ELES, marec 2025) in RO Agencije:
 - ocenjujemo, da bo omrežninskih prihodkov za 45,4 mio EUR manj od RO Agencije, kar predstavlja 11,41% (razlog: preoptimistična ocena glede moči in porabe EE),
 - V tej primerjavi ni upoštevanega izpada omrežninskih prihodkov po veljavnem interventnem zakonu v višini 17,5 mio EUR.

MANKI OMREŽNINSKIH PRIHODKOV V RS

Ocena manko omrežninskih prihodkov v Republiki Sloveniji				
	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2026	31.12.2027
ocena povečanja NSDV, dodatni manko prihodkov omrežnine (dodatni izračuni)	0 €	-44.793.999 €	-15.415.857 €	-1.971.684 €
ocena povečanja NSDV (dodatni izračuni)	700.000 €	-10.774.773 €	-15.399.989 €	-52.520.068 €
poraba prihodkov ČPZ v tekočem letu (SN 2025-2027)	-126.100.651 €	-100.500.000 €	-100.500.000 €	-100.500.000 €
poraba PČR preteklih let (SN 2025-2027)	0 €	- 29.631.623 €	- 40.177.296 €	- 34.841.878 €
manco omrežninskih prihodkov	-125.400.651 €	-185.700.395 €	-171.493.142 €	-189.833.630 €
črpanje naknadnega vplačila v kapital	0 €	-35.637.902 €	-17.521.968 €	0 €
skupaj s 100,5 mio EUR ČPZ	-125.400.651 €	-221.338.297 €	-189.015.110 €	-189.833.630 €
skupaj brez ČPZ	-251.501.301 €	-321.838.297 €	-289.515.110 €	-290.333.630 €

Projekcije so zaskrbljujoče. Letni manko omrežninskih prihodkov za pokrivanje RO ELES in EDPjev bo npr. leta 2025 kar 221mio EUR, pri čemer sem upošteval letno porabo prihodkov od ČPZ v višini 100,5 mio EUR. Pri čemer niso upoštevani negativni učinki interventnega zakona za januar in februar 2025. Upoštevane pa so moje projekcije dviga tarif, na podlagi katerih leta 2027 dosežemo nivo letnih prihodkov od omrežnine iz leta 2023.

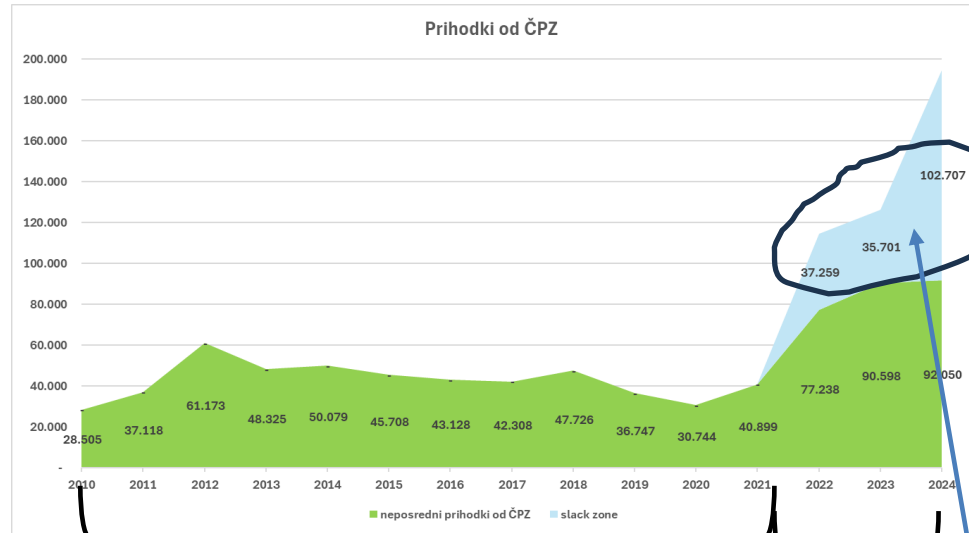
Zgolj teoretično je v zgornji tabeli predstavljen izračun, kakšen bi bil manko v primeru, da bi bili prihodki od ČPZ, upoštevani v izkazih poslovnih izidov enaki 0 (vsi letni prihodki od ČPZ bi se porabili za investicije ELESa).

KAJ TO POMENI ZA ELES IN EDPje?

Poraba sredstev ELES za pokrivanje omrežninskega manka na distribucijski dejavnosti						
	leto 2023	leto 2024	leto 2025	leto 2026	leto 2027	SKUPAJ
izgube na distribucijskem omrežju	85.334.320 €	62.039.083 €	51.946.199 €	48.563.957 €	42.964.875 €	290.848.435 €
poravnava terjatev EDPjev do SODO pred 01.01.2023	5.324.180 €	5.324.180 €	5.324.180 €	9.727 €	9.727 €	15.991.994 €
tekoče kritje izpada omrežninskih prihodkov	-16.887.853 €	-30.648.383 €	-9.062.658 €	6.243.761 €	6.604.657 €	-43.750.476 €
kritje dodatnega izpada omrežninskih prihodkov	0 €	0 €	43.054.058 €	28.409.780 €	4.879.803 €	76.343.641 €
kritje izpada po interventnem zakonu	0 €	0 €	13.351.740 €	0 €	0 €	13.351.740 €
Skupaj	73.770.647 €	36.714.880 €	104.613.520 €	83.227.225 €	54.459.062 €	352.785.334 €
Vplačilo naknadnega kapitala 12/2022 del za DO						116.437.963 €
Poraba sredstev ELES za DO						236.347.371 €

ELES bo iz „svojih“ sredstev porabil 236,3 mio EUR plus 116,4 mio EUR (pripadajoči del za EDPje) iz naslova „naknadnega vplačila v kapital ELES 12/2022“. Vse skupaj 352,8 mio EUR!!!

**ZAKAJ LAHKO ELES
POKRIVA MANKO EDPjev?**

Net Transfer Capacity

Flow Based

**Elesu je uspelo uveljaviti metodologijo pravičnega razporejanja prihodkov od ČPZ s t.i. „ uvedbo Slack Zone!
Zaradi tega smo v letih 2022 do 2024 dodatno „realizirali“ za 175,7 mio EUR prihodkov od ČPZ!**

152. člen ZOE

152. člen

(presežki in primanjkljaji omrežnine)

(1) Agencija preprečuje navzkrižno subvencioniranje med dejavnostmi prenosa, distribucije in dobave, pri čemer se lahko zaradi preprečitve znatnega dviga omrežnine presežki in primanjkljaji omrežnine dejavnosti distribucije in prenosa, ugotovljeni z odločbo o odstopanju, na ravni sistema pobotajo. Enako velja v primeru načrtovanih presežkov in primanjkljajev omrežnine pri načrtovanju regulativnega okvira.

(2) Zaradi preprečitve znatnega dviga omrežnine za prenosni in distribucijski sistem lahko agencija ne glede na določbo drugega odstavka 109. člena ZOE pri določitvi regulativnega okvira določi načrtovani primanjkljaji omrežnine za prenosno in distribucijsko dejavnost.

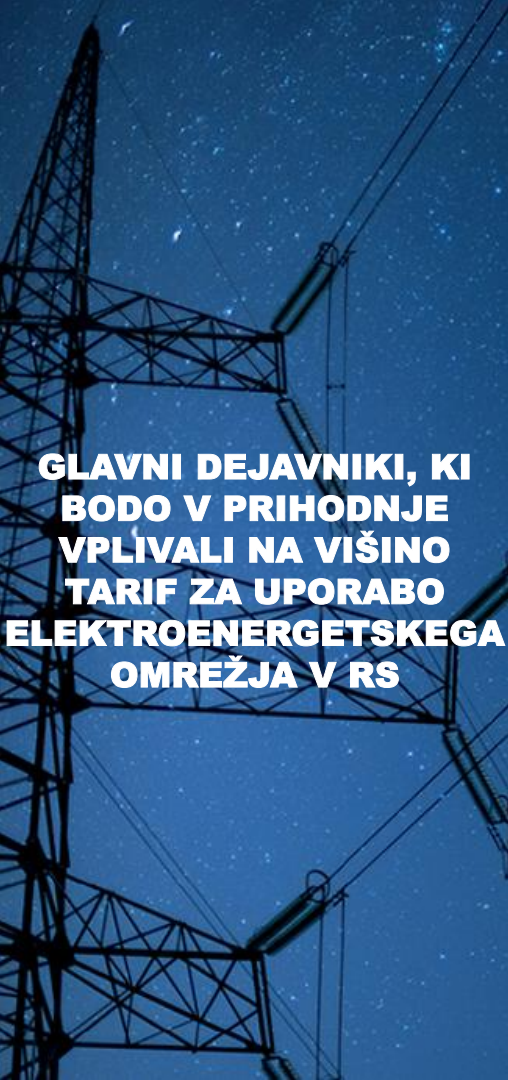
(3) Načrtovani primanjkljaji omrežnine za prenosno ali distribucijsko dejavnost se pobota v skladu s prvim odstavkom tega člena. Ostanek načrtovanega primanjkljaja prenosne ali distribucijske dejavnosti se pokriva iz drugih prostih virov elektrooperaterja.

(4) Za drug prosti vir iz prejšnjega odstavka se šteje tudi naknadno vplačilo kapitala, s katerim razpolaga elektrooperater na dan izdaje odločbe o regulativnem okvirju, pri čemer ni ogroženo izpolnjevanje določbe 11. člena ZFPPIPP.

(5) Elektrooperater iz drugih prostih viri krije predhodno vzpostavljeno terjatev za primanjkljaj omrežnine na dan izdelave bilance stanja obračunskega obdobja, ki se sestavi v skladu z določbami 54. člena Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPos5, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-10 in 75/23).

(6) Določbe od tretjega do petega odstavka tega člena se uporabljajo tudi v postopku ugotavljanja odstopanja od regulativnega okvira iz 113. člena ZOE.

- **Določbe tega člena EZ-2 so jasne, ELES bo kril primanjkljaj prihodkov tako zase kot za EDPje.**
- **Izpade omrežninskih prihodkov iz naslova interventne zakonodaje ne bomo krili v breme omrežninskih presežkov preteklih let, temveč v breme naknadnega vplačila v kapital. Pomembno je, da nam ostane vseh 170 mio EUR (v letu 2025 ne vrnemo že dogovorjenih 30 mio EUR, kot razlike med 170 mio EUR in stroški nakupa izgub za PO in DO v letu 2023).**

**GLAVNI DEJAVNIKI, KI
BODO V PRIHODNJE
VPLIVALI NA VIŠINO
TARIF ZA UPORABO
ELEKTROENERGETSKEGA
OMREŽJA V RS**

- PADEC PRIHODKOV OD AVKCIJ ZA ČEZMEJNE PRENOSNE KAPACITETE
- REALIZACIJA 10 LETNIH INVESTICIJSKIH NAČRTOV PO IN DO
- POČASNEJŠA RAST PORABE EE GLEDE NA PROJEKCIJE
- SOCIALIZACIJA STROŠKOV REDISPEČIRANJA NA NIVOJU EU
- POVEČANI STROŠKI SISTEMSKIH STORITEV
- INFLACIJA
- RAST STROŠKOV GRADENJ, DOBAV BLAGA IN IZVEDBA STORITEV
- NADALJNJE „OPROŠČANJE“ PLAČILA OMREŽNINE ZA DOLOČENE SKUPINE KONČNIH PORABNIKOV.
- REVIZIJA OBSTOJEČE METODOLOGIJE DELITVE NSDV IN NNSDV, NOVE OSNOVE

ZAKLJUČKI

- V kolikor letni prihodki ELES od ČPZ v letih 2025 do 2027 ne bodo nižji od 123 mio EUR, bo lahko ELES servisiral omrežninski manko EDPjev na nivoju pogodb iz leta 2025 in ob pokrivanju odlivov za nakup EE za izgube na DO, upoštevajoč določila 152. člena EZ-2.
- Iz trenutnega pogleda ni osnov, da EDPji realizirajo 10 letni načrt razvoja DO (preko 2 milijarde EUR je v tem trenutku neznanih virov).
- V kolikor se viri zagotovijo, bo potrebno bistveno, bistveno povečati tarife za DO!
- EDPji bodo imeli, po moji oceni, od vključno leta 2025 dalje slabše poslovne izide od pričakovanih s strani SDH. Zakaj? Dodatno zaposlovanje za izvedbo 10 letnega načrta razvoja DO (predvsem podporne službe).
- Nadaljnje „oproščanje“ plačila omrežnine za določene skupine končnih porabnikov.